

T A R İ H VESİKALARI

Sayı : 10

İlkkânun 1942

Cilt: II

ATICILAR KANUN-NÂMESİ

Türk tarihi boyunca ok ve yay'a kuş bakışı ve hızlı bir göz gezdirme — Okmeydanları ve İstanbul'daki Kemankeşler tekkesi — Okçuluk tarihine ait eski eserler — Atıcılar kanun-nâmesi ve sicilli — Atıcılar kanun-nâmesini umumî tavsifi — Atıcılar kanun-nâmesinden faksimileler — Atıcılar kanun-nâmesinin Türk harflerine çevrilmiş tam metni.

I

Ok ve yay'ın çok eski bir tarihi vardır. Harp ve av silâhı, spor aleti olarak insanların elinde uzun asırlar ok ve yay'ı görüyoruz.

Harp silâhı olarak İlk çağda kullanılmış, Orta çağda çok revaç bulmuş ve Yeniçağda da, iki asır kadar bir müddet, kullanılması devam etmiştir.

Ateşli silâhların ve tüfeklerin askerlikte yer alması nisbetinde, ok ve yay harp silâhı olmak kıymetini kaybetmiş ve nihayet askerlik tarihinin sahifeleri arasına karışmıştır.

Sumerlere ve Etiilere ait eski kabartmalarda ok ve yay'ın muhtelif işlerde kullanılmasını gösteren birçok resimler olduğu gibi o devirlerden kalan ve toprak altından çıkan tabletlerde de bu hususa dair birçok tafsilât bulunmaktadır. En eski Çin kaynaklarında da ok ve yay hakkında dikkate değer malûmat vardır. Tarihte ok ve yay'ı en iyi kullanmış olan milletler arasında Türkler, başta gelmektedir. Hunların ok ve yay kullanmaktaki yüksek ve erişilmez kudret ve maharetlerini Çin tarihleri ve diğer tarih kaynakları tasdik etmekte ve övmektedir. Gök Türkler, İskitler, Avarlar ve eski Macarlar da okçulukta çok ileri gitmişler ve ün almışlardır.

Eski Türk geleneklerinde ve efsanelerinde ok ve yay kuvvetli bir yer tutmuştur. Bunun en güzel örneklerinden biri *Uğuz Destanı*'nda görülmektedir.

II

Türkler İslâm dinini kabul ettikten sonra aldıkları birçok islâmî an'aneler arasında Sahabelerden meşhur Arab mücahidi Sa'd ibni Ebî Vakkas'ı teberrüken okçuların piri saymışlardır[1].

[1] Müslümanlıktan evvelki devirlere ait menkabelerin, İslâm dininin kabulünden sonraki devamında, eski Şaman şahıs ve şahsiyetlerinin birer islâmî şahıs ve şahsiyet kabına girdikleri burada hatırlanabilir.

XI. asırda Türklerin doğudan Anadolu'ya yaptıkları büyük ve devamlı göçlerde ok ve yay birinci derecede bir silâh olmak vasfını haiz bulunuyordu. 1071 de cereyan eden Malazgird meydan muharebesinde bu silâh önemli bir mevkie malikti.

Anadolu Selçukîleri hüküm sürdükleri zaman ok ve yay üstün mevkiini muhafaza ediyordu. Osmanlı İmparatorluğunun kuruluş devirlerinde de ok ve yay harp silâhları arasında en başta geliyordu. Sultan Osman ve Orhan gayet iyi yay kullanıyorlar ve ok atıyorlardı. Hattâ Sultan Orhan Mısır'dan Bursa'ya nezdine gelen bir sefiri atış müsabakasına davet etmişti.

Türklerin Rumeli'ye geçişlerinde, Balkanyarım adasını istilâ etmelerinde ok ve yay başlıca feth ve istilâ silâhı olmakta idi. Nihayet 1453 de Fatih Sultan Mehmed İstanbul'u muhasaraya başladığı zaman iki muhasım ordu arasında denizde ve karada bütün şiddetiyle vukubulan harplerde ok ve yay da mühim bir hizmet ifa etmiştir. Daha sonraları Türklerin Viyana kapılarına kadar uzanan seferlerinde ok ve yay yine bu mevkiini muhafaza etmekte idi. Viyana önlerinden çekilen Türklerin orada bıraktıkları ok ve yay'larda *Tirkeş* ve *Sadak* denilen yay ve ok keseleri bugün Viyana müzelerinin en değerli eşyaları arasında bulunmaktadır. Bunlardan bazıları diğer Avrupa müzelerine de dağılmıştır. Kanunî devrinde ateşli silâhların ve tüfeklerin artık iyice yayıldığını görüyoruz. Bununla beraber ok ve yay'ın Türk ordularında harp silâhı olarak kullanılması daha bir müddet devam etmiştir. Kanunî'nin Rodos seferinde Türk ordusunda ok ve yay ile beraber tüfek de kullanılmakta idi. Topkapısarayı Arşivinde bulunan sefer defterlerinde orduda kullanılmış olan silâhlarla cebhanelerin neveleri ve mikdarı yazılıdır. Bu seferde Kanunî devrinin meşhur sporcularından Arabacı Mahmud düşmana ok atarken düşmanın attığı bir tüfekte şehit düşmüştür. Ok ve yay'ın ordu saflarından çıkması için, bundan sonra da, epi bir zaman geçmiştir. Hattâ harb silâhı olarak kullanılması, kat'i surette, bırakıldıktan sonra da asker arasında, gelenek tesiriyle, uzun zamanlar birkaç ok ve yay bulundurulduğu ve bunun uğurlu sayıldığı anlaşılmaktadır.

III

Ok ve yay'ın harp ve av silâhı ve idman vasıtası olarak revaçta bulunduğu devirlerde ok ve yay imali ve satışı sıkı nizamlara bağlı idi. Bundan başka ok atma talimlerine ve müsabakalarına da büyük ehemmiyet verilirdi. İdman ve müsabaka için ayrılan geniş alanlarda gerekli binalar ve

tesisler bulunurdu. Bu sahalara *Okmeydanı* veya *Atıcılar meydanı* denilmiş ve atıcıların toplandıkları bir okçuluk klübü mahiyetinde olan binalara da *Keman-keşler tekkesi*, *Tirendazlar zâviyesi* ve *Atıcılar dergâhı* gibi isimler verilmiştir. Burada şunu belirtmek lâzımdır ki geçici ve hattâ devamlı olarak ok atılan her yere Okmeydanı denilmemektedir. Okmeydanları etrafı hudud taşları ile çevrilen, içinde lüzumlu binalar bulunan, büyük keman-keşlerin menzil taşlarını ihtiva eden, kendine mahsus bir kadrosu olan esaslı spor teşkilleridir.

Okmeydanlarında Atıcıların reisi, muallimler, hakemler, korucular gibi daimî bir idare ve talim heyeti vardır. Atıcıların muntazam sicilli tutulur. Büyük meydanlarda müze ve kütüphane hizmetini gören bir kısım, bazılarında idman ve merasim günlerinde Kemankeşlere meccânen yemek veren aşhane vardır.

Osmanlı İmparatorluğunda başlıca Okmeydanlarının sayısı 34 ü bulmuşdu. İstanbulun fethinden evvel en meşhur Okmeydanları Bursa, Amasya ve Geliboluda olanlardı. Bursa'daki atış sahası Yıldırım Bayezid tarafından tesis ve vakfedilen *Atıcılar meydanı* idi, Yıldırım Bayezid Bursa'da bugün Yıldırım denilen mevkide cami, medrese, imaret, Dar-uş-şifâ ve saireden mürekkep geniş bir mimarî manzume vücuda getirirken, şehrin doğu kısmına ilâve ettiği, bu mamure arasına camiin alt kısımlarına isabet eden araziye büyük bir *spor sahası* katmağı da unutmamıştır. Üzerinde asırlarca ok atışları ve talimleri yapılan Bursa Atıcılar meydanında uzun zamanlar diğer birçok spor ve idman hareketleri de yer almış ve son zamanlarda burası at yarışlarına ayrılmış, üzerinde ipodrom tesis edilmiştir. 1936 yılında Türk Kuşu teşekkülüne mensup genç tayyareciler burada uçuş ve atlayış tecrübeleri yapmışlardır. Bu suretle atıcılar meydanı bugüne kadar spor hayatındaki hizmetine devam edegelmiştir.

İstanbul'un fethi ile beraber Kasımpaşa ile Hasköy arasındaki sırtlar üzerinde tesis edilen İstanbul Okmeydanı zamanla büyük bir inkişaf göstermiş ve İmparatorlukta bütün Okmeydanlarının başı olmuştur.

İstanbul Okmeydanı ihtiva eylediği tesis ve teşkillerle birlikte zamanının en mühim spor tekekküllerinden biri haline gelmişti. Buranın idaresinde zaman zaman parlamış ve alçalış devirleri görülmüştür. İstanbul Okmeydanının en son parlama ve yükseliş devri ikinci Mahmud'un saltanatı zamanına tesadüf eder. İkinci Abdülhamid devri ise İstanbul Okmeydanının ve dergâhının ihmale, haraplığa ve kapanışa doğru gittiği ve bu tarihî müessesenin ortadan silindiği devirdir. 1313 (1895) te

vukubulan büyük zelzelede dergâh ve müştemilâtı harap olmuş, tamiri başarılamadığından da zamanla yıkılmıştır.

Okmeydanı dergâhı *Meydan Odası* denilen bir oda ile ona bitişik *Cami*'den ve bir de *Kasr-ı Hümâyûn*'dan terekkep ediyordu. *Şeyh Dairesi* ile *Matbahlar* ve diğer servis binaları da bu manzumeye dahil bulunuyordu. Bu binaların biraz ilerisinde *Suffa* denilen yüksekçe bir mahalde kısmen Bakırköy taşından ve kısmen de mermerden yapılmış bir *minber* bulunmakta idi. Bugün dergâh, cami ve kasır yok olmuştur. Camiin minaresi halâ ayakta ve sağlamdır. Minber yerinde durmakta ise de son yıllarda şimal cephesinin mermer korkuluğu hasara uğramış ve kısmen kırılıp yerinden düşmüştür.

Umumi Harpten sonra Okmeydanı arazisi fuzulî Şgiller tarafından yer yer işgale maruz kalmış, arazinin bir kısmı üzerinde bunlar tarafından bağ ve bahçeler tesis edilmiş, kulübeler ve evler yapılmıştır. Zamanla birçokları kaybolmuş veya topraklar altında kalmış olmakla beraber bugün de meydanın bazı yerlerinde *hudut*, *ayak* ve *menzil taşları* görülmektedir. Dergâhın karşısında ve şark tarafında eski kemankeşlere ait bazı mezarlar da vardır.

Piyale paşa camii tarafında İkinci Sultan Mahmud'un anası Nakş-i Dil Hatun'a ait *Çeşme* ve *Namazgâh* ile Aynalıkavak kasrı civarındaki *Üçüncü Ahmed çeşmesi* de Okmeydanı hududu içerisinde bulunmaktadır.

IV

İstanbul Okmeydanının ve bunun üzerindeki tesisat ve teşkilâtın ve bu meydana ait tarihî vesikaların ve kayıtların etraflı bir surette izahı ayrı ve çok uzun bir bahis teşkil eder. Bu eski spor müessesesinin bir taraftan arazi üzerindeki hudut ve menzil taşlarıyla arta kalan diğer eserlere ve izlere, öbür taraftan da eski vesikalara, kitaplara ve kayıtlara dayanarak esaslı bir surette tetkik ve izahı spor tarihimiz bakımından çok lüzumlu bir iştir.

Eski türk sporlarına ait eserler millî spor tarihimizin kıymetli belgeleridir. Bunlar gerek sayı gerek değer bakımından zengin bir kütüphane teşkil etmektedir. Eski spor müellefatımız arasında yay çekmekten ve ok atmaktan bahseden kitaplara çokluk *Kavis-nâme* denildiği gibi Okmeydanlarındaki menzillerden bâhis eserlere de *Menzil veya menziller risalesi* gibi adlar verilmiştir.

Okmeydanı hudutlarının muhafazasına, bunlara vukubulan tecavüzlerin def'ine, taamiyelere, tamir tahsisatına, ok ve yay imaline ve satışına,

bu husustaki narhlara ve tahditlere, meydandaki merasime, şeyh tayin ve nasbına ait bir çok fermanlar, beratlar, hükümler, tenbihnameler, vakfın muhasebe ilmühaberleri, meydanın hududunu ve müştemilâtını gösteren eski harita ve minyatürler, meydanda bulunan her türlü kitabeler ve muhtelif eski tarih kitaplarında görülen bu mevzua müteallik malûmat ile dergâha ait kitap ve vesikalar ve yukarıda adı geçen kavisnameler ve menzil risaleleri bir araya getirilince İstanbul Ok meydanının 490 yıllık tarihine ait yazılı tarih kaynakları umumî hatlarıyla, tamamlanmış olur.

V

Bunlar arasında iki eser okçuluk tarihimiz bakımından ayrı bir değer ve hususilik taşımaktadır :

- a) *Kanun-nâme Rumât* denilen *Atıcılar Kanun-nâmesi*.
- b) *Atıcılar Sicili*.

Atıcılar sicilli 1093 senesi zilhicce ayı iptidalarından 17 rebiülâhir 1322 tarihine kadar (İlk kânun 1682 — 21. haziran 1905) İstanbul Okmeydanında kabza alan keman-keşlerin isimlerini ve kabza aldıkları tarihi göstermektedir. Bu sicil defterinde 3375 keman-keşin adı yazılıdır. 1093 (1682) tarihinden evvelki keman-keşlerin yazılı olduğu defter, 1255 (1839) tarihinde keman-keşler tekkesine şeyh nasbedilmiş olan Buldanlı İbrahim Efendi'nin meşihati esnasında tekkede çıkan bir yangında diğer birtakım defterler ve kayıtlarla birlikte yanmış veya kaybolmuştur.

Atıcılar sicilli yalnız okçuluk tarihi bakımından değil, Osmanlı devri devlet adamlarının hal tercümeleri bakımından da değer taşıyan bir eserdir.

VI

Atıcılar Kanun-nâmesinin umumî tavsifi

29 sahifede 19 fasıldan mürekkep olan Atıcılar Kanun-nâmesi H. 1102 (1691) tarihinde yazıldığına göre 251 yıllık bir tarihe maliktir. Son sahifesinde Türkiye Ok atıcılarının emiri (beği) ve İstanbul cündîlerinin (binicilerinin) reisi olan A b'dullâh Efendinin el yazısıyla meşruhatını ve mühürünü havidir. Bu kanun-nâme metninin 7,8 ve 9 uncu sahifelerinde isimleri ve hüviyetleri yazılı olan, 41 *pehlivan* tarafından tetkik ve müzakere olunup ittifak ile makul ve muvafık görüldükten sonra *hüküm-*

dar tarafından tasdik edilmiş ve bu tasdik ve tescil keyfiyeti muhtelif tarihlerde iki defa teyit olunmuştur.

Kanun-nâmenin tanzimi sırasında ihtisas komisyonunun *mazbata muharrirliği* vazifesini ifa etmiş olan Abdullâh Efendi İstanbul'da yeni Câmî kâtibidir. H.1090 tarihinde Okmeydanı tekkesine şeyh olmuştur [1].

Okçular sicilinde ki mcşruhate göre vefatında Eyüp de veli efendi bağçesine giderken yol üzerinde sağ canibe defn edilmiştir. Mezarı ve bulunduğu mevki yaptığımız muhtelif araştırmalara ve soruşturmalara rağmen bulunamamıştır.

Kanun-nâmede ilk 9 fasıl spor muâşeretine ve âdabına aittir.

- 1 inci fasıl Meydanın başlanğıcını ve rüsumunu, yani meydanın tarihçesini,
- 2 nci fasıl Kanun-nâmenin ne sebeple ve ne suretle tedvin edildiğini,
- 3 üncü fasıl Meydanın ahvalini,
- 4 üncü fasıl Meydana aid teşrifati,
- 5 inci fasıl Meydandaki binaları,
- 6 ncı fasıl Meydanda haysiyet divanı vazifesini gören Ulu'ları,
- 7 nci fasıl Meydana aid merasimi ve orada riayet olunacak usulleri,
- 8 inci fasıl Rekor kırmak isteyenlerin, mahsus tâbiriyle, *menzile tâlip olanların* nasıl izin alacaklarını,
- 9 uncu fasıl Tekkede nasıl yemek yeneceğini ve kimlerin sağ ve sola ve hangi sıra ile oturacaklarını

İzâh eder.

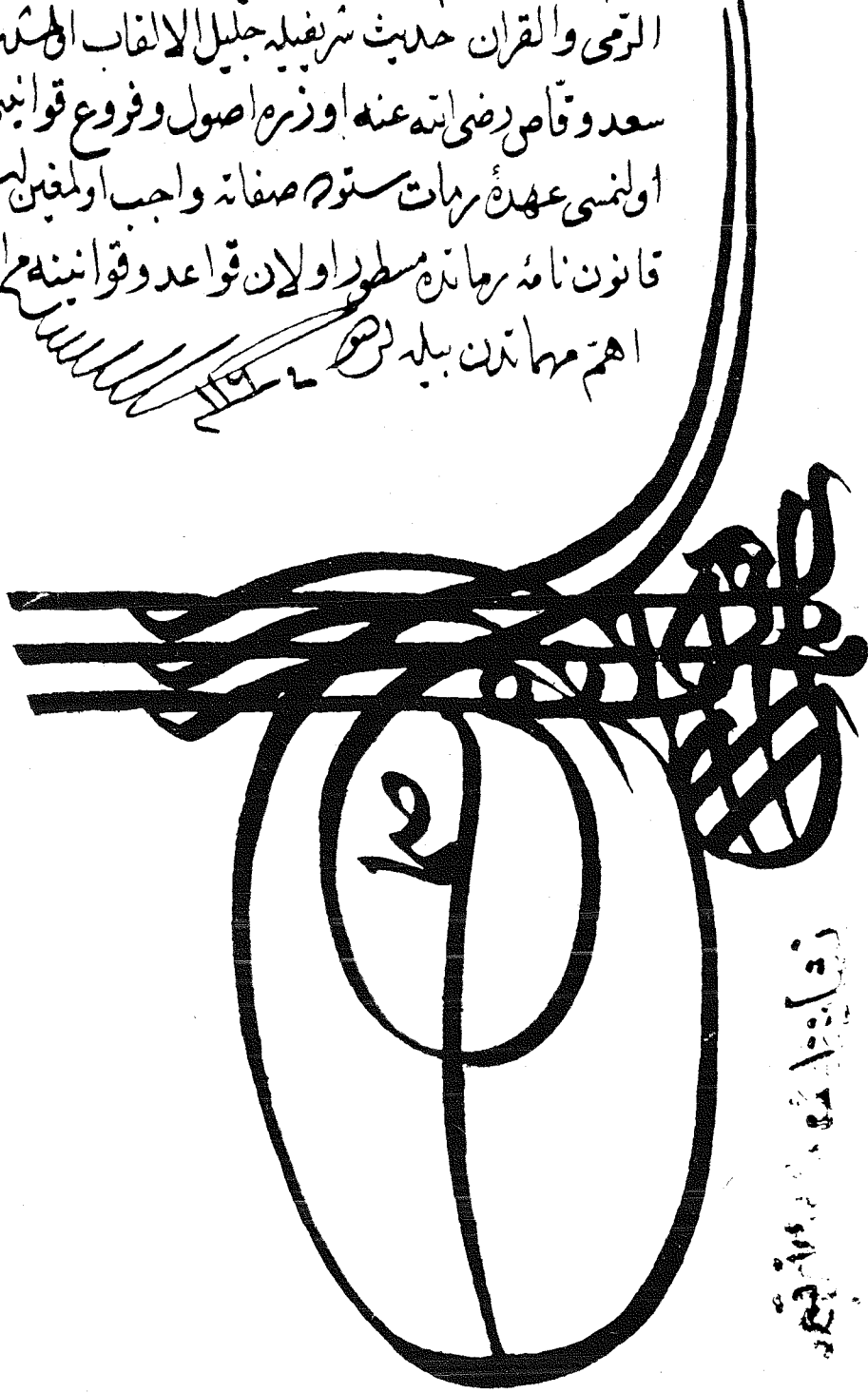
Bundan sonraki 10 fasıl ise uzun mesafeye veya hedefe atış usullerine, menzillere, atış müsabakalarına ve kazananlara verilecek mükâfatlara aittir.

Bazı kavis-nâmelerde ve menzil risalelerinde de bu gibi mes'elelere taallûk eden birtakım izahat bulunmakta isede bunlar dağınık ve eksik malûmattan ibarettir ve gayri resmî metinlerdir. Elimizdeki kanun-nâme ise bunların hepsini bir araya toplayan, sureti mahsusada tedvin ve devlet reisi tarafından mer'iyeti tasdik edilmiş olan resmî metindir.

Baş tarafında bulunan üç kıt'a tuğranın renkli resimlerini, birinci, ikinci ve sonuncu sahifelerinin fotoğraflarını ve yeni harflere çevrilmiş olarak metninin tamamını âşağıya dercettiğimiz bu tarihî vesika Ok-

[1] Bu şeyhliği, herhangi bir tarikata ait tekke şeyhliği ile karıştırmamalıdır. Bu vazife Atıcılar kurumunun reisliğinden ibarettir. Nitekim Okmeydanı dergâhı şeyhinin eski resmî unvanlarından biri de *Reis-i tîr-endâzan-ı Rikâb-ı Hümayun'dur*.

اشرف ادوات غزو و جهاد اولان صنعت رومی هم که واعدوا
لهم ما استطعتم من قوة اية كريمة سببه شرف اب و علموا اولادکم
الرمی و القرآن حدیث شریفه جلیل الالفاب الهندی طریق
سعد و قاص رضی الله عنه او زمر اصول و فروع قوانین اجرا
اولمنی عهد ربات ستود صفاة واجب اولمغین لبثو
قانون نامه زمانه مسطور اولان قواعد و قوانینہ مراعاتی
اهم مهان دن بیلہ لیسو

زبانہ لیسو

اثر خاتمة حاجي محمد باشا المذير
١١١٦

Atıclar kanunnamesinde Ahmed III. ün tuğrası.

Atıcları kanunnamesinde Abdülhamid I. in tuğrası.

meydanı dergâhına ait olan nüshadır. Sonundaki kayıta İstanbul Okmeydanının ve tekkesinin şeyhi olan Abdullâh Efendi tarafından Osmanlı devleti atıcılarının reisi sıfatıyla Mısır atıcılarına merasimi mahsusa ile vakfedildiği yazılı bulunmaktadır. Resmen kabza almış ve Atıcılar siciline kaydedilmiş olan son Türk keman-keşi Bay Vakkas Okatan'a âilesinden intikal etmiştir. Okmeydanına aid diğer bazı vesikalarla birlikte Atıcılar kanun-nâmesi ile Sicillini emanet olarak yıllardan beri nezdimde bırakmak suretiyle bu kıymetli vesikalar üzerinde uzun boylu incelemeler yapabilmem imkânını bana vermiş olan bu sayın ve kıdemli sporcuya memleket ve dünya irfanı namına borçlu olduğumuz şükranı burada da izhar ve ifade eylemek benim için büyük bir bahtiyarlık vesilesidir.

Halen hususî kütüphanemizde bulunan Atıcılar Kanun-nâmesi âbadi kâğıd üzerine yazılmıştır. Varakları 15X23 santim eb'âdındadır.

Kanun-nâmenin baş tarafında bulunan tuğralardan en eskisi İkinci Süleymana âittir. Bu tuğra'lar mürekkeple yazılmıştır. Tuğrayı keşide eden zatın adı nüshada okunamıyor, Mürekkep te fazla zac kıbrıs bulunduğundan bunun tesirile kâğıd tamamile oyulmuştur.

İkinci tuğra, Üçüncü Ahmede aittir. Vezir Hacı Mehmed Paşa tarafından 1116 (1704) tarihinde yazılmıştır. Bu tuğra gümüşle yazılmış ve zamanla kararmıştır. Tuğranın Hacı Mehmed Paşa tarafından keşide edildiğini bildiren imza yazısının sol kenarına Sadrazamın kalemiyle (sah) işareti konulmuştur. Sun tuğra, Birinci Abdülhâmede aittir. Veziri âzam Halil Hamîd Paşa tarafından la'ile yazılmıştır.

Sağ tarafta hükümdarında el yazısıyla tasdik işareti mevcuttur. Tuğranın bulunduğu sahife gül koncası ve yalınkat sünbül çiçeği ile süslenmiş ve kenarı ince altun cedvelle çizilmiştir.

Kanunnamenin her sahifesinin ortası, bu eseri kaleme alan, Abdulla'nın son sahifeye basılmış olan mührile mühürlenmiştir.

Bu mühürde şu ibare yazılıdır :

توكلى على الله في
كل الامور عبدالله

Süleyman bin İbrahime aid tuğranın üzerinde şu kayd vardır :

واعدوا لهم وعلموا اولادكم الرى والقران وâyet-i kerîmesiyle şeref-yâb ve hadîs-i şerifiyle celil-ül-elkab olmuşdur tarîk-ı Sa'd-i Vakkas radiyallâhu anh üzere usul ve furû-ı kavânîni icra olunması uhde-i rumât-ı sûtude-

sıfata vacib olmağın işbu kanun-nâme-i rumatda mastûr olan kavaidü kavânîne muraâte ehemmi mühimmatdan bileler diyü

Fi sene 116 (1116)

Emrimdir

İkinci Süleyman'ın saltanatı 1099 - 1102 (1687-1690) yılları arasındadır. Elimizdeki nüshanın son sahifesinde bulunan kaydın altındaki tarih 1102 (1690) olduğuna göre Atıcılar Kanun-namesinin İkinci Süleyman zamanında mer'iyete girdiğinn hükmolunabilir.

İkinci Süleymanın tuğrasının yan tarafında bulunan 1116 tarihli meşruhatın Üçüncü Ahmede âit olup 1116 (1704) tarihinde Vezir Hacı Mehmed Paşanın kalemıyla keşide eeilmiş olan tuğraya ait bulunduğu ve aynı sahifeye yazılmayarak mukabil sahifeye yazıldığı anlaşılmaktadır.

Şu kısa izahat ile ilim âlemine arz eylemekde olduğumuz Atıcılar Kanunnamesinin tam faksimilesinin neşri, baştan başa şerh ve izâh edilmesi, ıstılahların karşılıklarının gösterilmesi ve anlatılması, içerisinde yazılı olan hususların eski tarihlerde, diğer vesika ve kayıtlarda görülen malûmat ile mukayesesi ve genişletilmesi lâzımdır. Bu, büyük bir eserin başlı başına mevzuunu teşkil eder. Spor tarihimiz üzerine hazırlamakta olduğumuz monografilerden birini bu işe ayırmış bulunuyoruz. Tanrı nasip ederse yakında bunu da yapmağa çalışacağız.

Ankara: 29. X. 1942

Halim Bakî KUNTER

Vakıflar Teftiş Heyeti Reisi

Metin

Bism-illâh-ir-raḥman-ir-raḥîm

Al-ḥamdu lillâh - il - lezi ʿallam - ar - ramya ʿalâ Âdama ṣumma İbrâhîma ṣumma İsmâʿîla ʿalayhim - us - salâm va ḥaşşaş - ar - ramya ʿalâ-ʿummat - il-ḥari Muhammadan - il - lazi ḥâtim - il - ʿanbiyâʿi var - rusuli va şarrafa ʿummatahu bir - ramyi vaz-ẓafari ʿalâ-aʿdâʿihi va ramâ nabiiyyan ʿaleyhis - salâm va amara ʿummatahu bir - ramyi ḥattâ mâ kâla liʾaḥadin illâ li - Saʿdin - ʿirmi yâ Ab - al - Vaḳḳâs fadâka (fidâka) abî va ʿummî va kâl - Allâhu taʿâlâ va mâ ramayta ʿiz ramayta va lâkinn - Allâha ramâ va ḳâs - Allâhu taʿâlâ bil-ḳavsi bayna ḳâba kavsayni av adna va ḳâl - Allâhu taʿâlâ Vaʿaʿiddû lahum ma - ʿstataʿtum min-ḳuvvatın (ḳuvvah) vaş - şalâtu vas - salâmu ʿalâ - nabiiyyina al - lazi taşarrafa ʿummatahu bir - ramyi ʿalâ -

فِي بَيَانِ آدَابِ وَتَعْظِيمِ مَسْئَلَةِ مَسْئَلَةِ فَصْلِ خَامِسٍ فِي بَيَانِ
 أَحْوَالِ تَكْبِيهِ فَصْلِ سَادِسٍ فِي بَيَانِ خِيَارِ رَانَ مَسْئَلَةِ
 فَصْلِ سَابِعٍ فِي بَيَانِ آيَاتِ مَسْئَلَةِ فَصْلِ ثَامِنٍ فِي بَيَانِ آيَاتِ
 مَسْئَلَةِ فَصْلِ تَاسِعٍ فِي بَيَانِ طَلْعِ مَسْئَلَةِ فَصْلِ عَشْرَةٍ فِي بَيَانِ
 وَضْعِ شُرُوطِ مَسْئَلَةِ فَصْلِ أَحَدَى عَشْرَةٍ فِي بَيَانِ شَهَادَةِ
 فِي الْمَنْزِلِ فَصْلِ اثْنَى عَشْرَةٍ فِي بَيَانِ تَعْظِيمِ وَفَيْحِ مَسْئَلَةِ فَصْلِ
 ثَلَاثَةِ عَشْرَةٍ فِي بَيَانِ شُرُوطِ نَصْبِ مَنَازِلِ وَحُكْمِ شَيْخِ
 فَصْلِ أَرْبَعَةِ عَشْرَةٍ فِي بَيَانِ قَوْمِي تَالِثِ فَصْلِ خَمْسَةِ عَشْرَةٍ
 فِي بَيَانِ قَوْمِي وَسَطِ فَصْلِ سَادِسِ عَشْرَةٍ فِي بَيَانِ قَوْمِي
 أَوَّلِ فَصْلِ سَابِعِ عَشْرَةٍ فِي بَيَانِ قَوْمِي ثَوْتِ فَصْلِ ثَامِنِ عَشْرَةٍ
 فِي بَيَانِ مَسْئَلَةِ جَمْعِ فَصْلِ تَاسِعِ عَشْرَةٍ فِي بَيَانِ خَاتَمَةِ رِسَالَةِ
 الْفَصْلِ الْأَوَّلِ بُوْعُومِ رَجْمِ نَهَابِي نَامَتَاهِي وَبُوْعُومِ شَرْفِي
 غَابِي أَهْلِ قَبِيلَةِ مَسْئَلَةِ أَوْلَادِ غِي مَعْلُومِ أَوْلَادِ بُوْسُنِي
 مُوَكَّدِ دَهْ أَوْلَادِ سَرَارِي غِي مَحْيِي تَحْتِ تَعْلِيمِ الْأُسْتَاذِ
 أَوْلَادِ غِي ظَاهِرِي وَبَاهِرِي أَوْلَادِ حَضْرَتِ سَعْدِ دَنْ
 بَرُو بُوْفَتِهِ طَالِبِي وَكَلِمَاتِ نَجْمِي أَوْلَادِ بُوْحَرِي غِي
 هَرَارِي خَجَلِي حَقَارِي وَبِي بُوْشِي وَكِي دَخِي طَالِبِي

Atıclar kanunnamesi'nin ikinci sayfası.

al-a'dā, 'ammā ba'du fahāzihi risālatun fī-ilm-ir-ramyi va ğayrihi
muctami'atun 'alā-tis'ati 'aşara faşlan (faşlā) [1].

الحمد لله الذى علم الرمي على آدم ثم ابراهيم ثم اسمعيل عليهم السلام وخصص الرمي على امة
الخير محمد الذى خاتم الانبياء والرسل وشرف امته بالرمي والظفر على اعدائه ورمى نبياً عليه السلام وامر
امته بالرمي حتى ما قال لاحد الا لسعد ارم يا ابا الوفاص فذاك ابى وامى وقال الله تعالى وما رميت
اذ رميت ولكن الله رمى وقاس الله تعالى بالقوس بين قاب قوسين او ادنى وقال الله تعالى واعدوا لهم
ما استطعتم من قوة والصلوة والسلام على نبينا الذى تشرف امته بالرمي على الاعداء اما بعد فهذه
رسالة فى علم الرمي وغيره مجتمعه على تسعة عشر فصلاً [2]

Fasl-ı evvel fimebad-il-meydâni ve rüsûmihi
Fasl-ı sâni fisebeb-i te'lif
Fasl-ı sâlis fibeyani ahval-i meydân
Fasl-ı râbi'

(2) fibeyan-i âdab ve tâzîm-i meydân

Fasl-ı hâmis fibeyani ahval-i tekye
Fasl-ı sâdis fibeyani ihtiyaran-i meydan
Fasl-ı sâbi' fibeyani âyin-i meydân
Fasl-ı sâmin fibeyani izn-i menzil
Fasl-ı tâsi' fibeyani taâmiyye-i tekye
Fasl-ı aşer (âşir) fibeyani vaz'-i şurut-ı menzil
Fasl-ı ihda aşer fibeyani şehîdetün fil-menzil
Fasl-ı isna aşer fibeyani ta'til ve fesh-i menzil
Fasl-ı selâsete aşer fibeyani şurût-i nasb-ı menâzil ve hükmi şeyh
Fasl-ı erbaate aşer fibeyani koşi-i sâlis
Fasl-ı hamse(te) aşer fibeyani koşi-i vasat
Fasl-ı sâdisü aşer fibeyani koşi-i evvel

[1] Kısaca manası : (ok) atmayı Âdeme, İbrahime, İsmail'e öğretti, ve onu nebîlerin ve Resullerin sonuncusu olan Muhammedin hayırlı ümmetine tahsis eden ve Müslümanları atıcılıkla şereflendirip düşmanlarına muzaffer kılan Tanrıya hamd olsun. Hazreti Muhammed, Peygamber olduğu halde (ok) attı, Atmayı ümmetine de emretti, o kadar ki başka birine dememişken « at! at, ey Ebelvekkas, babam ve anam sana feda olsun » dedi. Tanrı [ok attığınız vakit da sen atmadın ve lâkin Allâh attı.] buyurdu.

Kâba Kavsayni avadnâ arasını Allah, yayla ölçmek suretiyle ona şeref verdi. Ve Tanrı [siz de onlara (kâfirlere) karşı gücünüzün yettiği kuvvetden hazırlık yapın] buyurdu. Salât ve selâm da, ümmetini düşmanlara (ok) atmak şerefile şereflendiren Peygamberimize olsun. Bu başlangıçtan sonra malûm ola ki bu, 19 fasıl olarak âticilik ilmine ve teferrûâtına âit risaledir.

[2] Metinde (فضلاً) ise de mana icabı (فضلاً) olacaktır.

Fasl-ı sabi'u aşer fibeyani koşi-i Puta
Fasl-ı sâminü aşer fibeyani menzil açmak
Fasl-ı tâsi'i aşer fibeyani hâtîme-i risale

El-fasl-ül-evvelü (I inci Fâsil): Bu *İlm-i Remiy* ki nihayeti nâ-müte-nahî ve bu fenn-i şerifin gayeti ehli kıtında mestur olduğu malûm olub bu sünnet-i müekkedede olan esrar-ı hafi mahfiyyün tahti(e) ta'lim-ül-üstad olduğu zâhir ve bâhir olub Hazret-i Sad' dem'beri bu fenne tâlib olanlar hezâr tekîpu (tek ü pû) idüb bu bahr-i amîkden hezâr incüler çıkarub kimi puşîde ve kimi dahi tâlibe

(3) ihsan idegelmişler idi Ve alâhaza cümle-i düvel-i islâmiyyenin akdem-i silâhı bu fenn-i garîbe olub dâima ashabına rağbet-i tâm buyururlardı Bahusus düvel-i osmaniyye eyyedeh-ullâh ki netice-i düveldir erbâbına sâyirinden ziyade rağbet buyurub eğer süvari ve eğer gayri süvari izzetler idüb mertebesince mer'î buyurub merhûm cennet-mekân-ı firdevs - âşiyân Sultan Mehmed Han aleyh-ir-rahmeti vel-gufrân hazretleri İstanbul fethine âgaze ve haliya Okmeydanı'na nasb-ı hiyam-ı zafer-encam buyurub fethi müyesser oldukda ol meydana sınır taşları diküb fakat remy ve dua için has ü âmme tahsis ve meydan-ı mezbûr(da) remyden gayri bir şey olmamak için hatt-ı şerif ve evamir-i münif ihsan idüb ve Dar-üs-saltanat-il-aliyyede bulunan Yeniçeri Ağasının nâzır tayin buyurub sonra Cennet-mekân ve Firdevs-âşiyân Sultan Bayezid-i Velî Han ilm-i remye kemal-i rağbet buyurmağın ehl-i vukuf ve erbabından maruf olanlardan Hattât Şeyh-i maruf ve Bahtiyar oğlu Hasan Çelebi ve Deve Kemal ve bunun

(4) emsali ve Pehlûvan Şecâ' (Şucâ') ve gayri ve hâtîme-i râmiyan sahib-ül-menzili fil-meydân ellezi-i'smuhu Tozkoparan dilîr ve dilâverleri cem' ve menâzilleri kat' ve kamış okları Hindden peyda idüb sonra merhum Cennet-mekân-ı Firdevs-âşiyân Sultan Süleyman Han asrında Mîr-i Alem Ahmed Ağa ki Tozkoporan'dan belkim âli menzil diküb bunun emsali rağmen alâ enf-i âdâ rağbetler itmişler idi.

Amma bir hayli zamandır ki bu ilm-i azîm dîn-rağbet ve meydan hâli kalmış idi.

ظل الله في العالم طول الله عمره وابده سلطنته Zill-ullâhi fil-âlam tavval-Allâhu 'umrahu va abbada saltana'tahu Eb-ül-feth-is-sâni Sultan Mehmed Han-ı Gazi eyyedehu-llahü ta'alâ hazretleri âlem-i sugrâlarında [1] meşgul olub bu fenne bit-tab' meyillerinden Edirne'den geldiklerinde

[1] صغرلارنده (صغرالرتده) diye yazılı isede sigarlarinde olacak

Ok meydanı'na çıkub erbâbından sual idüb biraz âdem bulunub tahmînen dokuz yüze karîb ancak *Peşrev* atarlardı. Himmet-i Hümayunları olub birkaç sene müdavemetlerinden nâşi *Ağalar menzilin* ve *İmam menzilin* bir kaç def'a atılıb *Heki menzilin* kezalik birkaç pehlüvan zuhur idüb atılıb bu fenne müellif-i Kanun-nâme dahi bine karîb

(5) ikinci ile birinci beyninde seksen dört dirhem yay ile menzil açub Tîr-endaz menzili üzere şart ve taayyün olub ve mesmû-ı hümayunları oldukda yevm-i nasb-ı nişan şan ve ünvan-ı saadetleriyle ziyafet ferman ve meydana teşrif ve ziyafet olunub nasb-ı menzilde bulundular ve bu bendelerine imtinan buyurub *bir Padişah menzil nasbına gelmedi ben senin menziline geldim* buyurub ihsan-ı küllî dahi i'ta kıldılar ve atıcı tairesin şeref-i kudum-i meserret-lüzumlariyle ihya buyurdular Hak sübhanehu ve taâlâ tûl-i ömr ile muammer eyliye ve bundan mâada Edirne'de urdukları darb-ı kerameti tekyemize koyub şurut-ı meydâna riayet ve dört kimesne şahadetleriyle vaz' itdiler ve tekyemize vaki olmıyan Taâmiyyeyi ihsan buyurdular Hak taâlâ sebep olan devletlüyi iki cihanda ber-murad eyliye âmîn

El-fasl-üs-sâni (II nci Fasil) : sebep-i te'lif beyanındadır. Sebeb-i te'lif budur ki bu fenn-i azîm dîn-rağbet olmak ile erbab(ı) kalîl ve tarîk-i remy nesyen mensiyyen olub ve âyîn-i meydân bozulub kavanîn-i meydân ba'zılar lisanında câri ve taş

(6) dikmede niza'dan hâli olmayub fesada nice zuhurat ve ihtilâl-i menâzil ve tekye ve meydân olub hattâ *Atıcı* killetinden tekyeyi ve meydânı *Yaycı* ve *Okçı* füzulî zabtidüb üç dört senede hezâr zahmet ile bu Kanun-nâmeye muvaffak olabilüb âhir-ül-emr esamisi mastur olan müşaveresiyle pehlüvanlar mâ-raâh-ul-mu'minûna hasanan fahuva 'ind-Allâhi *hasan* حسن فهو عندالله حسنًا mazzmunu üzere bu fende geçen üstadların nasb-ı menâzillerinin âyînlerin ve mesabikada olan âyîn ve erkânların ve pehlüvanların tertiblerin ve meydânda *Şeyh* olub söz (sınur) sahiblerinin ahvalin ve *Sahib-i Menzil* olan pehlüvanların ahvalin ve *Tâlib-i Menzil* olanların ve *Müstehikk-i Menzil* olanların *Vacib-ür-riaye-i Meydan* olanların ahvalin ve bundan böyle deftere tahrir olub *Pehlüvan* olanların ahvalin ve menzil dikildikde Şeyhin sualin ve meydânın ahvalin ve tekyenin taâmiyyesi ahvalin vesair lâzime-i ilm-i mezbûr tahrir olunub bundan böyle bu tahrir üzere düstur-ul-amel olub hilâf olunmayub bir kimense hilâf iderse pehlüvanlar beyninde ol kimse yolsuz olub

(7) Şeyh'leri bizimle oturma deyüb yollayalar Ok atmağa geldikde yalnız atub kendü ile kimesne atmaya ve tekyeye girmeye ve menzile

durmaya ve durursa havaya kimse varmıya Rücû' idüb yine gelüb pehlüvanlar ile tekkede taamda oturmak murad iderse bir koyun alub levazımın görüb ziyafet idüb Şeyh'ler ve Pehlüvanlar cürminden geçüb yolunda otura ve bu cümlemiz ihtiyar idüb böyle şart olunmuşdur ki bundan böyle nizam-ı meydâna zarar ve gezend olmaya.

İşbu *Kanun-nâme*'de müttetekun aleyh olub tahrir olunduğu üzere rıza ve âyîn-i kadîm ve selefdir deyüb râzi ve tâlib ve makul gören pehlüvanlardır ki zikrolunur:

Sahib-ül-izzi vel-kerem Hazret-i Yusuf Ağa	Ağa-yı Dar-üssaadet-iş-şerife
Vezîr-i Mükerrer Mustafa Paşa	Ağa-yı Yeniçeriyân Nazır-ı Meydân
Vezîr-i Mükerrer Mahmud Paşa	Kaimmakam-ı İstanbul
Vezîr-i Muhterem Mustafa Paşa	Kapudan
Salih Ağa	Şatırbaşı
Abdullah Efendi	Reis-i Tîr-endâzan-ı Rikâb-ı Hümayun
Receb Ağa	Sahib-i Menzil,
Ahmed Efendi	Şeyh Sahib-i Menzil
	Sahib-i Menzil
	(8) Mütevelli-i nukud
Mustafa Ağa	Kethüda-yı Kadıasker Sahib-i Menzil
Muhammed Ağa Hamamcı zade	Hamamancı zade Sahib-i Menzil
Kaddî İbrahim Ağa	Sahib-i Menzil
Ali Ağa	Macunî Sahib-i Menzil
Şahin Ağa	Odabaşı Sahib-i Menzil
Yusuf Ağa	Hazret-i Dar-üs-saâde Ağası Sahib-i Menzil
Osman Ağa	Abaza Sahib-i Menzil
Ahmed Ağa	Teberdar Sahib-i Menzil
Mustafa Ağa	Eş-şehir be Koğı Sahib-i Menzil
İbrahim Ağa	Hazinedar Sahib-i Menzil
Zinaî Ahmed Çelebi	Sahib-i Menzil
Mustafa Efendi	Nazır-ı Kalyonlar Müstehikk-i Menzil
Şahin Ağa	Talimhanecibaşı Müstehikk-i Menzil
Mütevelli-i Nukud El-hâci Osman	Müstehikk-i Menzil Vacib-ür-riaye

Atıcılar Kantonamesi

Mustafa Efendi	talib-i menzil vacib-ür-riaye
Arnavud Hüseyin Bey	Sipahi-el-meşhur Sahib-i Menzil ve Talib ve Müstehikk-i Menzil
Hüseyin Ağa	Teberdar-ı sabık Müstehikk-i Menzil
Ömer Efendi	Kâtib-i Şehremin Talib-i Menzil
Bosnavî İbrahim Ağa	Talib-i Menzil
Eyyub Zade Mehmd Efendi	Talib-i Menzil
Sefer Ağa	Talimhanecibaşı Talib-i Menzil
Kasım Ağa	Vacib-ür-riaye-i Meydân
İbrahim Efendi	Duaci-i Meydân (Meydân Duacısı)
(9) Muslu Beşe	Havaci-i Meydân (Meydân Havacısı)
Yusuf Bey	Havaci-i Meydân
Kadri Bey	Vacib-ür-riaye-i Meydân
Abdullâh Efendi	Talib-i Menzil
Muhammed Bey	Arnavud Talib-i Menzil
Mumcu Muhammed Çelebi	Talib-i Menzil
Mehmed Ağa İbni Ahmed Ağa	Talib-i Menzil
Abdülalim Çelebi	Talib-i Menzil
Yusuf Bey	Tabi-i Abdullah Efendi Talib-i Menzil
Muhammed Çelebi	Tabi-i Abdullah Efendi Talib-i Menzil ve gayrihim-ül-gaibûn

Elfasl-üs-sâlis (III üncü Fasıl): Ahval-i meydân beyanındadır

Merhum Sultan Muhammed Han İstanbul'u fetih buyurdıklarında ol meydânı *Atıcılara* vakf buyurub nişan taşlarını diküb hudud bağlayub fakat ok atmak için ve dua için olub mezar itmeyeler ve su yolları itmeyeler mümkün ise üzerinden kuş dahi geçürmeyeler deyü emr-i (evâmir-i) şerife ve hatt-ı hümayun-i inayet-makrun var iken *Atıcı* taifesinin killetinden nâşi *Yaycı* ve *Okçı* taifesi füzulî meydâna mutasarrıf olub hilâf-ı şart yigirmi otuz bin kadar mezar bey'idüb akçasın mabeyinlerinde ekl ve bel'idüb ve bu fakir dahi dâva idüb Galata ve Eyyub Mollası

(10) Efendiler üzerine varub menî' birle hüccet virüb men' olunmuşdur Ve Okçı ve Yaycıbaşının meydâna itdüğünün biri dahi meydânda Şeyh olub bizim hükmümüz ile taş dikilür iddiasın idüb Feridun Zade Mustafa Çelebi'nin Ağalar Menziline taşı dikilmek iktiza itdüğünde bizim hükmümüz ile dikilür da'vâsın marifet-i şer'ile Naib kaldırub Naib hükmi

ile taş dikildikde şer' ile taş dikildiğin görmedik dikilmesin deyü rıza olmayub irtesi gün Vezîr-i Âzam Hazretlerine biz hâkim iken hilâf-i Kanun Naib kalkub şer' ile taş dikildi deyü arzihal virüb ve mübaşir tayin olunub mürafaa olundukdan sonra tekrar Yeniçeri Ağası huzurunda mürafaa olunub da'va fasl bulub Ağa-yı âli-mikdarın yedimize virdüğü düstur-ulamel ferman olub dolaba konmuşdur Bundan gayri Hamza Efendi vakfı iki yüz guruşumuz olub atıcıya şart olmuş iken on altı sene muta-sarrif olub üç yüz kuruş mürabahasın

(11) *Yaycı Okçı* ekl ve bel' idüb hâkime varmağla güc ile asıl kaçayı tahlis ve Ahmed Efendi müteveli nasbolmuşdur Anların meydâna itdüğün Timur Sivas'a itmemiştir *Atıcı Taifesi'ne* lâyük olan budur ki Okçı, Yaycı taifesin cidden meydâna ve atışa mütaallik işe karışdırmayalar. Bizim kendü pehlüvanlarımız vardır ki dükkânda değildir Kendü için Ok yaparlar ana söz yokdur pehlüvandır amma eğer anlardan dahi sahib-i dükkân olursa söz sahibi olmaya zîra dükkân sahibi olmak sebebiyle yine gayretten hâli değildir ve meydân-ı mezbûra iki mandıra füzulî ihdas olub bu fakir dahi kal'î için hatt-ı hümayun-i şevket-makrun alub salîf-üz-zikr efendiler hükmi ile kal' olunub ve Matbah Emîni El-hâc İsmail menziline bir karlık ihdas idüb ol dahi men' olunub ve ba'zı düşen sınır taşların yerine koyub ve altı korucusı vardır Korucu taifesine itimad olunmayub atıcı taifesi gözedeler. El-hasil tarih-i tahrir gününde hudud-ı erbaası

(12) Nişan taşıyle müzeyyen olup kimse vazı-ı yed değildir. Hak sübhanehu ve tealâ hazretleri bundan böyle yaramaz şerrinden hıfz eyliye âmîn ya muin ve Tekye Öni ki bir lâtif ve hûb yerdir *Yaycı Okçı* tezkiresiyle mezaristan olmuşdur ol taifeye bir vechile itimad yokdur ve alâkaları dahi yokdur haliya zu'm-i fasidleri budur ki meydân bizimdir derler Maahaza ki yedlerinde bir sened-i cüz'ileri yokdur. Suret-i salâhlarına itimad olunmaya. Resm-i meydânı hartı (harita) gibi bir resm idüb tekyeye konmuşdur

El-fasl-ür-râbi' (IV üncü Fasil): Âdab-ı meydân ve tâzimi beyanındadır Evvelâ lâyük olan meydâna ve erbabına tâzim olunub selefde vâki olmuşdur ki Okmeydanı'na geldiklerinde hududa dahil olduklarında na'leynin (Ayakkabı) çıkarub tâzim iderlermiş hattâ görmez misin ki duâya ibtida oldukda *Okmeydanı*'ndan ibtida şüru' olunur Peygamber Aleyh-is-selâtü ves-selâm *İki Ok beyni Cennetden bir kıt'adır* buyurmuşlar Okmeydanı Cennetten bir kıt'adır ve rüsum-ı meydâna riayet olunub hilâf-ı

(13) rüsum itmeyeler Cennet-mekân merhum Sultan Murad Han-ı Gazi-i Râbi' menzil atub mükâbere itmeyüb merdâne ve dilfrane *Kanun-ı Meydân*'dan zerre inhiraf itmeyüb dört şahid ile *Menzil* diküb haddeden birün ihsanlar buyurdular Bu meydân merd meydandır bunda a'lâ ve ednâ birdir Merhum-ı mezbûrun Veziri Âzâmı Kara Mustafa Paşa meydâna gelüb pehlüvanları çağırdub ve tâzim ve ihsanlar idüb ve mükâbere itmeyüb buyururlardıkı *Pehlüvanlar Sadaretim* İslâm bul'da kaldı bu gün sizcileyin bir pehlüvanım beraber söyleyelim deyü kesri nefis iderlerdi. Tevabi' şهادetiyle *Menzil* dikilmez mükâbere ile hattâ Merhum Mîr-i Alem Ahmed Ağa Tozkoporan'-ı Sani ind-el-ba'z belki Tozkoporan'dan âli tevabi' şهادetiyle *Menzil* atub pehlüvanlar rıza vermeyüb tekrar meydân pehlüvanları ile huzurunda atub menzil dikdiler ve adâb-ı meydândan zerre inhiraf itmediler ve haliyâ Ağalar Menzilinin ana taşı ki Hâce Reyhan Ağa Hâce-i Padişahî ve merhum Ali Ağa ki Hazinedar-ı Şehriyâridir ve merhum Bilâl Ağa ki Musahib-i Sultanîdir

(14) Menziller diküb merdâne ve dilfrane icra-yi âyîn idüb Ok meydanı'ndan zerre inhiraf itmeyüb vaz'-ı nâhemvar buyurmadılar Raḥimâhum-ullâh ﷺ ve alâ hâza eğer Padişah-ı âlem ve eğer Vüzera-yi izam ve eğer Ağayan-ı zev-il-ihitiram ve gayriler meydâna gelüb Ok atub *Menzil* dikerler ise ol dahi merdâne ve dilfrane hareket idüb âyîn-i meydâna ve şurut-ı meydâna riayet ve zerre inhiraf buyurmayalar ve *Meydânda kizb iden âdem iflâh olmaz* gayet ihtiraz itmek lâzımdır

El-fasl-ül-hâmis (V inci Fasil): ahval-i tekye beyanındadır Tekye Sultan Murad-ı Rabi' merhumun Silihdarı Mustafa Paşa tekyeyi tecdid ve tevsi idüb içinde bin iki yüz otuz iki vakiyye (okka) bakır evani olub içinde olan tekye-nişin Mehmed Çelebi'ye deruhde olunmuşdur ki senede bir yoklanub kuradasın tecdid ve tekyenin meremmat-ı cüz'yyesin idüb camiye ve odalara kaba hasır alub ve kalayın idüb hasıl olan kirasına mahsub olmak üzere deruhde olunub müfredatı zeyli kitaba tahrir olunmuşdur Bir zaman Yayı Ocı taifesi tekye ve bakır evani (evani)

(15) bizimdir deyü za'm itmişler idi ve bakır evanın (evaniyi) tebdil itmişler iken halâs olundu Tekyenin içine at bağlamamak için hatt-ı şerif vardır

El-fasl-üs-sâdis (VI ncı Fasil): İhtiyaran-ı Meydân beyanındadır. *İhtiyaran* demek cümlenin ihtiyarı demektir İhtiyar dahi şöyle ola ki *sakîmi müstakîmden müstakîmi sakîmden ayıra yani hasen ile kabîhi fehmeyleye bîgaraz olalar* Umur-ı Meydân ve Kanun-ı Meydan ve Dâvayı Meydân ve Kanun-ı Rem-yi Meydân ve Kanun-ı meydân (bu iki kelime fazla) anlar icra

itdirüb pehlüvanların bî-garez ve ma'kul sözlerinden çıkmayalar ve anlar dahi tahrir olunan Kanun-nâme'ye muhalif iş itdirmeyeler iderlerse bâlâda denildiği üzere tekyeye koymayalar Tahrirden haric bir vaz' ider bir pehlüvan olursa İhtiyarlar lisanen anı tâzir ide ikinci kezalik olmaz ise Nazır-ı Maydâna söyleyüb anları tâzir ideler Hâliya meydânda üç ihtiyar olub biri *Rikâb-ı Hümayun Atıcıbaşısı* ve biri *Menzilde suâl eden ihtiyar*'dır ve biri dahi *Mütevelli*'dir ve meydâna ve tekye ve gayriye müteallik dâva ve nizâ' düşerse vesair umur-ı küllî ve cüz'î vâki'

(16) olan ahvali bî-garez görüb kat' ideler ve cümle pehlüvanlar bunlardan hicab ideler. Birisi rahmet-i Hakka vâsıl oldukda pehlüvanların bir erşedi ve a'lemi ve a'kali ve aslah ve zeyreği ihtiyar olub *Sahib-i Menzil* ola tahrir olunduğu üzere Sahib-i Menzil bulunmaz ise *Müstehikk-i Menzil* üzere ola amma Sahib-i Menzil var iken âhar olamaz

El-fasl-üs-sâbi' (VII nci Fasil): Âyîn-i Meydan beyanındadır. Meydân-ı mezbûrda haftada iki gün dahil-i defter olmayan kimesneler *Tepebaşı*'ndan ve *Hünkâr ayağı*'ndan ve *Parpul*'dan ve *Rum Yusuf*'dan ve *Heki ayağı*'ndan ol dairelerde durmayalar Ali Bali tarafından durular meğer defterlu pehlüvan ile dura inad iderse İhtiyarlar tenbih ideler olmazsa Korucu'ya virüb Yeniçeri Ağasına gönderüb tâzir oluna bu iş kadîmdir.

Pehlüvan olan kimesne *Tepebaşı*'ndan *Hasköy* tarafına *Heki* ve *Azmâyiş* atub *Peşrev* atmıya zira âdem vardır âdem urulmak ihtimaldir Bu da kadîmdir. *Azmâyiş* üzerine ve *Heki* üzerine *Peşrev* atmıyalar faraza atan pehlüvan Havacıya çağırub bir makramayı üç kerre hava ide ol dahi

(17) anlayub geriye gide bu da kadîmdir ve menzile duruldukda biri dahi âhar yerde durub Ok atmayalar nâçar durursa çağırmayalar zira menzile hâlel virür bu da kadîmdir. Bir pehlüvan bir atış mahalline vardukda sonra varan evvel atmaya ya ma'an dura ya sonra ata ve bir pehlüvan ok atar iken biri dahi ardına durub atmayalar ve iki pehlüvan başka durub okları düşdüğü yer bir olmaya okları karışmaya havaları muhtel olur bu dahi edeb değildir.

El-fasl-üs-sâmin (VIII inci Fasil): İzn-i Menzil beyanındadır. Menzile Tâlib pehlüvan evvelâ İhtiyarlar'a gelüb *İhtiyarlar duânuz ve izninüz ile Müstehik isem fülân menzile tâlibim* deye İhtiyarlar dahi mezbûr Müstehik olub andan az yay çeker tâlibi yoğ ise duâ eyle(yüb) izin vireler.

Baş Taş sahibi menzil-i mezbûra durmaz meğer tâlibi olmaya izin virilür tâlibi zuhur iderse yine (Sabreyle) deyü va'de virilür Menzile durur var iken tâlib-i âhare (Fülân zamanedek sabreyle) dinür. İktiza iderse

taş süren kimesneye dahi (Dur) dinür dur dinmedikce taş sahibi taşıyı sürmeye

(18) çalışur, el-hasıl İhtiyarlar'ın izni olmadıkca eğer âlâ eğer ednâ menzile durmaz durursa *Havacı* ve *Pehlûvan* havasına gitmez bu dahi kadîmdir ve ayak yerine durub alâtarık-il-meşk Ok atmak edebden haricdir durmayalar.

El-fasl-üt-tâsi' (IX uncu Fası): Tekyenin Taâmiyyesi beyanındadır. Taâmiyye defter olunmuşdur sūmat dōşenüb *Menzil sahibleri* sağda yollu yolunca eskilik ile ber muceb-i defter oturalar. *Tâlib-i Menzil* ve *Müstehikk-i Menzil* bunlar dahi solda eskilik ile oturalar. Müsafir olursa *Vâcib-ür-riaye* ve *İhtiyarlar* yanlarına alalar tâzim ideler defterde dūmende olan kimesneler iki kiři olub hizmetde olalar Sūmat kalabalık ise geri kalan *Vâcib-ür-riaye* âdemler oturalar taâmı yedikde Şevketlü ve Kerametlü Padişah-ı Âlempenah Hazretlerine ve Sahib-ül-hayrat Dar-üs-saâde Ağası Yusuf Ağa Hazretlerine ve girü geçen pehlûvanlara ve hazır olan pehlûvanlara İhtiyar'ın biri duâ eyleye ve bir Tâlib Atıcı Müstehikkim benüm dahi taâmiyyeden hakkım vardır dise ol tâlib Parpul'dan Hasantaşı'na on beş gez aşurı

(19) Azmayış Okun atar ise sekiz yüz gez olur ve Hasan ayak yerinden durub peşrev ile Yalnız Kovaya atar ise dokuz yüz gez olub taâma müstehik olub kadir ise biraz taâm ide değil ise bir koyun pişirüb İhtiyarlar ve pehlûvanlar huzurlarına hizmet idüb Üstad var ise hoş değil ise murad eylediği Üstad'dan *Büyük Kabza* alub cümlesinin alâmeratibihim ellerin öpüb duâ olunub deftere dahil ve ardından biri dahi gelince makam-ı hizmetde ola kadîmdir. *Büyük Kabza* didüğümüz erbabı kıtında malûmdur defterde olanlar huzur-ı hümayunda Ok atmak üzeredir meğer özr-i kavîsi ola ve yahud İhtiyar ola Bir *Tâlib*, *Menzil Sahibi* oldukda sağ kolda kimdem eski ise anın üzerine oturur ve taâmiyye-i mezbûre ibtidası Ruz-ı Hızır'dan Ruz-ı Kasım'a gelince haftada iki gün cümlesi kırk gün ve her güne üçer yüz akça masraf olub yüz guruş ider on kuruş dahi ramazan-i şerifin on beşinci günü Okmeydanında musallâda

(20) ziyafet ola bâki kalan on guruşu ücret-i müteveli ve masraf-ı müteveli ola haftada az âdem gelürse ana göre taâm pişirüb fazla zuhur iderse Ruz-ı Kasım'dan sonra taâmiyye ideler.

El-fasl-ül-âşir (X uncu Fası): Şurutiyle dikilen menzil beyanındadır. Abdullâh Efendi nin Menzildir ki birinci ile ikinci beyninde seksen dört dirhemdir yine ol boy yay olmak şartıyla iki dirhem ziyade yani seksen altı dirhem olmak üzere her menzil ikişer dirhem ziyade ile Baş

Taşa varınca cümlemiz beyninde şart olunmuşdur bundan gayri ile atılır ise dikilmez.

El-fasl-ül-hadîşer (XI inci Fasil) : Menzilde şahadetin şartı beyanındadır. Menzil dikildikde ne makule şahid gerekdir ki evvelâ dahil-i defter olan pehlüvanlardan *Sahib-i Menzil* ve *Müstehikk-i Menzil* ve *Tâlib-i Menzil* ve *Vacib-ür-riaye* olan(ola) bunlardan haric olan kimesneye bir vechile itibar yoktur *Atıcı* olub efendisi için şahadet olursa makbul olmaz *Okçı* *Yaycı* taifesi şahadeti hiç olmaz meğer Okçı kahrından bir pehlüvan Ok yapub kendisi

(21) ve âhar etti (?) ise anın şahadeti makbul ve can ve baş üzerine ve anın dahi Okı ile âhar atub bozulan Menzile şahadeti makbul olmaz gazez iktiza ider.

El-fasl-üs-sânişer (XII nci Fasil) : Menzil bozmak beyanındadır Vak-tâ ki bir Pehlüvan ihtiyarlar izniyle bir menzile dura evvelâ pâk abdest alub salavat ve selâm ile dura ve ayağından na'leynin çıkara zîra âdabdandır öğleden sonra ise öğleyi kıla eğer ikindi ise kezalik balâda şart olunduğu üzere şuhud ile durub Havacı ve Pehlüvan hazır ola ve ayak yeriyle Menzile varınca arada kimesne olmaya ve Menzil etrafında asla kimesne olmaya zikrolunan Havacı pehlüvanlardan ola gayri bigâne olmaya zîra su-i zann olunur ol pehlüvan okın ata ve yanında me'zun var ise anlar dahi ma'an atarlar Hak taâlâ müyesser idüb Menzil bozulub Destar bozılır ise anlar yayın yasalar ol Menzil bozan pehlüvan üç ok dahi atub oldahi yayın yasa. Cemmi-gafir ve cem'-i kesir okun üzerine varalar sağ ve sol Ana Taşından kırk gez olub

(22) tamam aşuri olduğu müteayyin ve mütebeyyin olunca *Pehlüvan-dır söz yok atmışsın dikmek şartıyla çıkaralım mı?* ol dahi *Dikerim* didikde ihtiyarlar'dan biri bulunursa yahud ol kimesnenin kabza aldığı pehlüvan bulunur ise evlâ olan üstâd'ı çeke olmazsa ihtiyarın biri çeke dahi olmazsa ol meclisde Sahib-i Menzil ol olmazsa Müstehikk-i Menzil ve yahud Talib-i Menzil çeker. Ok çekmenin tarîkı evvelâ pâk abdest ala yoğ ise ve üç kerre Salâvat-i şerife getüre ba'dehu *وما رميت اذ رميت ولكن الله رمي* âyet-i kerimesini okuya üç ihlâs-ı şerife okuya ba'dehu yine salâvat-ı şerife getüre andan sonra Hazret-i Resul-i Ekrem ve âl ve evlâd ve eshab-ı kiram ve cümle ol meydândan geçmiş kimesnelerin ruhlarına ve hazırların gönlü muradına ve Sahib-i Menzil'in gönlü muradına Fatiha-i kerimeden sonra mevcut bulunan kimesneler ile üç kerre cehren *الله اكبر الله اكبر الله اكبر* deyüb ol okı ba'd-es-salâti ves-selâm yirden ihrac

(23) idüb ve ol yire mutemed nişan eyleyeler ve eğer ol pehlüvan ol menzil'i dikmez ise bir dahi Menzil'e durmaya *ارض الله واسعة* deyeler

yabana giderse vekil koya fakirim dirse cümlesi iki bin akçaya dek masraf ile dikeler Havacı atıldı mülâhaza idüb sarık bozub pehlüvanlar üzerine vardıkda temyiz olunub ya bedel yahud yabana olur ise taş dikilmez doğrultmak şartıyla Menzil dikilmek hâdis-i kabihdir dikmeyeler bir taş kalını farzâ bir karış ziyade olursa dikilür atıldı zann olunub dikilmek şartıyla ihrac ve duâ olunsa sonra bedel ve yahud girü bulunsa yine dikilmez taş dikilmede ve sürmede bilâ-üzrin (özürsüz) altı aydan ziyadeye mehil yokdur.

El-fasl-üs-sâlisü aşer (XIII'üncü fasıl): Şürut-i Nasb-ı menâzil ve hükm-üş-Şeyh beyanıdır. Pehlüvanlar bir menzilin atıldığıında ittifak ve yolunda olduğuna ittihad ve *Allah mübarek eyleye* dinildikde resm budur ki ne gün dikecek ve ziyafet idecek ise haber olub evvelâ kendüsi Meydân İhtiyarların ve kibar atıcıların davet idüb vesairlerin Havacı ve dümende

(24) olanlara davet itdirdeler ve kadir olduğu kadar taâm ider ve dostların çağırur ve atış yaycılarının ve atış okçılarının çağırur diler ise evvel taâm ider dilerlerse sonra iktizasına göre cemm-i gafır Menzil üzerine varurlar Pehlüvanlar yollu yolunca, sağda Menzil sahibleri, solda sairleri otururlar ve ol menzil atan kimesne ayağa kalkar ve Şeyh dahi ayağa kalkub *Pehlüvan bu Menzili sen atdın mı?* dir ol dahi *Neam biina-yet-illâhi taâlâ ben atdım* dir yine ol menzil'de taşı olan kimesne muhasama idüb alâ vech-il-hasım inkâr idicek bâlâda tahrir olunduğu üzere iki Pehlüvan ayak yerinde iki dahi menzil'de ayak yerinde basub fülân kimesnenin okun atdı sarık bozdular diye ikisi şehadet ider ikisi dahi çağırıldığı gibi fülân Üstad işi Ok bu araya düşüb biz kondurduk dirler erkeğine ve yahud dişisine yahud münharif kondu ayaklı yahud ayaksız bir hoşca vukuu üzere düşdüğün beyan iderler

(25) Şeyh olan hasma *Ne dîrsün?* dir ol dahi şahidleri tezkiye ider pehlüvanlar ol dört âdemin eyüliğine ve sadakatine ve hüsn-i haline şehadet iderler andan duâ olunub Fatiha-i kerime okunur ve bir İhtiyar kalkub ok düşdüğü yire bir çizi çizer dahiline hafr iderler yine o çizi içerüsüne üç kerre salâvat-ı şerife getüre ve üç kerre dahi cehrile tekbir getüre bu minval üzere taş dikilür ve bir Fatiha-i kerime dahi okunur ve giderler taş sürmek dahi böyledir ancak Meydan'da ruz-merre bulunan Pehlüvanlar ile bir sofrâ taâm idüb ba'd-et-taâm koşu iderler Kanun-ı Kadîm böyledir.

El-fasl-ür-râbiü aşer (XIV üncü Fasıl): Koşu-i sâlise (Üçüncü koşu) beyanıdır Aşağı koşıda en İhtiyar'ın çekdiği yay ile cümlesi durakoya seksen gez iki bayrak arasına beşer Azmâyiş atarlar ilerü olana

Öndül virülür bayrakdan harice itibar yokdur Azmâyiş bunda beraberdir.

El-fasl-ül-hamisü aşar (XV inci Fası): Koşu-i sâni (ikinci koşu) beyanındadır. Anlar dahi az ise dokuz ya eksik yahud ziyade ile durub salif-üz-zikr iki bayrak arasına atarlar Harice

(26) itibar yokdur *Heki* atarlar meğer Huzur-ı Hümayun olursa *Peşrev* atarlar

El-fasl-üs-sâdisü aşer (XVI nci Fası): Koşu-i evvel (Birinci koşu, Baş koşu) beyanındadır. Biner gez ok atmış Pehlüvanlar Baş koşuya durub kavlı itdikleri kadar ok atarlar salif-üz-zikr bayrakdan harice ok atsalar itibar olmaz İlerü gelen koşuyu alur Baş koşudan ortaya âdem gitmez ortadan başa gelür Sahib-i Menzil ortaya durmaz meğer iktiza ile İhtiyarlar izin vire çok yay az yay dâvası caizdir bunlar *Peşrev* atarlar.

El-fasl-üs-sâbiü aşer (XVII nci Fası): Puta koşısı beyanındadır. Puta koşısı otuz okdur Hatib Suffası'nda oturub bir kemend boyı ip ve bir buçuk kemend boyı gerü oturub ip altından atarlar ziyade vurana virürler. Akalli üç okdur farazâ iki âdemin vurması adedde beraber olsa yine cümlesi beraber atarlar. Tâ bir âdem kalınca böyledir üçden aşığıya virmezler resm-i kadim budur.

El-fasl-üs-sâminü aşer (XVIII inci Fası): Menzil açmak beyanındadır Evvelâ ibtida atışa heves iden kimesne bir Üstad'dan Kabza alub bîat

(27) şartdır ki hîn-i süâlde fülân Üstad'ımdır deye ve ibtida Menzil açmak murad iderse *Heki* sekiz yüz gerekdir ucı soyalı *Yeksüvar* sekiz yüz elli gez gerekdir. *Peşrev* dokuz yüz gez gerek. İmam Menziline itibar yokdur olunmamışdır hilâf-ı âdetdir Ol menzil'de *Ahmed Efendi taşı*, Ana Taşı itibar olunmuşdur ki girüde olanlar hacetleri ise ilerü atınlr.

Hatimet-ür-risale (Risalenin sonu) İşbu tahrirat Âsitane-i Devletde olan atıcılar âyîn ve erkânı olub gerek Bursa ve gerek Edirne ve gerek Gelibolu ve gayri diyarlarda olan Ok Meydânlarında elyak olan Âsitane-i Devlet meydânında olan âyîn üzere Ok atub Menzil diküb ve Menzil süreler. Tahrirden haric vaz'eden kimesnenin Menziline itibar olunmaz. Bundan sonra bir âdet-i müstahsen vaki olub meydâna ve âyîn ve erkâna zararı olmayub faidesi olursa cümle *Defterlü Pehlüvanlar ve İhtiyarlar* marife-tiyle rıza verilüb bu kitaba zeylideler. Amma zarar ihtimali gayet

(28) mülâhaza olundukdan sonra faide-i külliyyesi olursa ideler ve bir Pehlüvan başka çıkmadık kimesnenin yayı yahud okı ile menzil atdıkdâ Üstad'dan el öpüb başka çıkmadık kimesnenin yayı okı ile Menzil dikilmez deyü nizâ' itdirmeyeler. Okcı ve Yayı taifesi çok kimesneye gadr itmişlerdir. Gazâdan efdal yok iken başka çıkmadık âdemin okı ve yayı

ve kılıcı ve gayri âletile mukatele sahih olub Menzil dikmede nice câiz olmaya bu söz lağvdir dikilür ve yaycı okcu şâgirdi dükkâna geçmek için ve hisse almak için âyinleri üzere başka çıkmağa kimesne mâni değildir çıkara gitsünler ve bir pehlüvan bir pehlüvanın şâgirdin bilâ-iznin almaz ve bir Devletlü geldikde İhtiyarlar bir pehlüvanı ol kimesneye tayin ve Üstad nasbiderler ol pehlüvan Üstad'ı olur âhar karışmaz. Kırk gezden Ana Taşı bedelinden ziyade ve yahud zor ile ve yahud mükâbere ile mekruh

(29) dikilen taş kadîmden çıkarub atagelmışlerdir fizamanına dahi icra oluna.

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

قال الله تعالى واعدوا لهم ما استطعتم من قوةٍ وفسر عليه السلام الا ان القوة الرمي ثلاثاً على المنبر وهذه الرسالة الرمي لاهل القبضة الذي رمى على اصول و فروع الرمي من طريق سعد رضى الله عنه و مشايخ الرمي رضوان الله تعالى عليهم اجمعين كان منسياً و اجمعوا رماة القسطنطينيه و رتبوه و عملوه على هذا السطور كما قال عليه السلام ماراه المؤمنون حسناً فهو عند الله حسن و قال عليه السلام علموا اولادكم الرمي و القرآن و قال عليه السلام ستفتح عليكم ارضون و يكفيكم الله عزوجل فلا يعجز احدكم ان يلهو با سهمه و على هذا رمى السماء و رمى السداد مسنون و مفروض فالواجب على الرمات المصرية و الرومية في الامصار ان يعتبروا قوانين القديم المسطور في هذه الرسالة فليس من الرمات و الرام عند الرمات من رمى ثمان مائة سهام ازمايش المعروف و تسعمائة يبشرو و ثلاثة مائة المعروف بيوته مستقيماً و من اخذ قبضة الكبير من الاستاذ يداً بيد الى سعد رضى الله عنه فيكون رامياً يؤذنه المنزل و على هذا الرسالة الرمي و فقهه للرمات المصرية على يد اعلم الرمات بينهم متولياً و امير الكبير حضرت مصطفى بك و كذلك امير الكبير احمد بك و اصحاب المنازل و من رمى تسعمائة يبشرواً و اخذ القبضة الكبير كلهم ناظراً و الله حسبي و نعم الوكيل و الصلوة و السلام على سيدنا محمد الذى رمى و امر بالرمي كما قال ارموا و اركبوا و ان ترموا احب الى من ان تركبوا و انا الفقير الراجي الى الله القدير عبد الله المعروف امير الرماة لدولة العلية و رئيس الاجناد في قسطنطينية تحريراً في غرة شهر شعبان المعظم لسنة اثنتين و مائة و الف (من هجرة) من له المن و الشرف

A'uzu billāhi min - aş - şaytan - racīm bism - illāh - ir - rahmān - ir - rahīm. Kāl - Allāhu ta'ālā va 'a'iddū lahum ma - staḥaṭum min kuvvah ve fassara 'alayh - is - selām alā inn - al - kūvvat - ar - ramyu şalāşan 'alal - minbari va hażih - ir - risalat - ūr - ramyi li'ahl - il - ḳabzat - illazī ramā' alā 'uşuşi va furū' - ir - ramyi min ṭariḳi Sa'din rażiy - Allāhu 'anhu va maşāyih - ir - ramyi riż - vān - ullāhi ta'ālā 'alayhim acma'in kāna mansiyan va acma'ū rumat - il - Kostantiniyata va rattabūhu va amelūhu 'alā haż - as - suṭūr Kamā ḳāla 'alayh - is - salāmu mā - raāh - ūl - mu'minūna ḥasanan fuhuva 'ind - Allāhi ḥasan va ḳāla 'alayh - is - salāmu 'allimū avlādakum - ur - ramya val -

Qur'an va qala 'alayh - is - selamu satuftahu 'alaykum arazuna va yakfikum - ullahu 'az a va calla falā ahadukum an yalhuva bi'ashumihi va 'alā haza ramy - us - samā'i va ramy - us - sadādi masnūnun va maf-rūzan fal - vācibu 'alar - rumāt - il - Mişriyati var - Rūmiyaṭi fil - amşāri an ya'tabirū qavānīn - al - qadīm - il - maşṭūri fī hażih - ir - risālah vallaḫī ya'malu ḫārican 'anir - risālati falaysa min - ar - rumāt Var - rāmi 'ind - ar - rumāti man ramā şamāna mi'ata sihami Amayiş - al - ma' ruf va tis'a mi'ata Peşrava va şalaşta mi'at - al - ma' ruf biputa mustakim - man va man aḫaḫa qabzat - al - kalīra min - alustāzi yadan biyadin ilā Sa'd rażiy - Allāhu fayakūnu rāmiyan yu'zan - ul - manzil va 'alā hāza hāzih - ir - rāsālat - ūr - ramyi vaḫaftuhu lir - rūmati baynahum mutavalliyān va amīr - il - kabīr hażrati Muştafa Beyk va kazālika amīr - ūl - kabīri Aḫmad Beyk va aşḫab - il - manāzili va man ramā tis'a miata paşravan va aḫaḫ - al - qabzat - āl - kabīra kulluhum nażira Vallāhu ḫasbī va ni'm - al - vakīi Vaş - şalātū vas - salāmu 'alā sayyidina Muḫammad - inillaḫī ramā va 'amara bir - ramyi kamā qāl - armū varkebū va in tamū aḫabbu ilay - ya min an tarkabū Va anal - faḫīr - ur - rāci ilallāh - il - qadīr 'Abdullah - il - ma' rufu 'Amīr - ur - rumāti lidavlat - il - 'aliyah va ra'īs ūl - acnādi fī Kus - taṇṭiniyah taḫrīran fī ḡurrati şahri şa'bān - il - mu'azzamī lisanet - isnatayni va mi'tin va 'alf (min hicrati) man lah - ul - 'izzu vaş - şaraf [1]

Kısaca tercümesi :

Taşa tutulan Şeytan'dan Tanrıya sığınır, Rahman ve Rahim olun Allāhın adıyla başlarım : Allāh [onlara (kâfirlere) karşı gücünüzün yettiği kuvvetten hazırlık yapın] buyurdu ve Hazret-i Peygamber de minber üzerinden üç defa [haberiniz olsun, bu âyet - teki kuvvet tâbirinden murad (ok) atmadır] dedi .

Bu, atmanın usul ve furûna göre atan kabze ehli için, Sa'd ibni Ebi Vakkas'la atıcılık ulularının yolunu gösterir atıcılık risalesidir. O yol, unutulmuştu. İstanbul atıcıları birleşip onu tertipletiler ve şu risaleyi yaptılar. Nitekim Hazret-i Peygamber, [Mümin - lerin (müctemian) iyi telâkki ettikleri şey Allāh yanında da iyidir.] buyurdu Yine Efendimiz, [Çocuklarınıza atıcılık ve Kur'an öğretiniz] dediler Bundan başka [Size diyarlar açılacaktır, aziz ve celil olan Allah size yeter. İçinizden kimse okunu ihmal etmesin] buyurdular Bundan dolayı, remy-i sema ve remy-i sedad sünnet ve farz kılınmıştır. Şehirlerde, Mısır ve Rum diyarı atıcılarına vâcip olan, bu risalede yazılı olan eski kanun - lara uymalarıdır. Risaleden hariç iş işleyen, atıcılardan değildir. Atıcılar indinde atıcı, 800 adet Azmayiş denilen ok, 900 Peşrev ve doğru olarak 300 adet Puta atan ve elden ele Sa'd ibni Ebi Vakkasa ulaşacak şekilde üstaddan Büyük Kabzayı alandır. Bunları yapan atıcı olur. Kendisine, mezile izin verilir. Bu maksatla, Mısır atıcılarına, mütevellî olarak kendi aralarında atıcıların en bilgininin ve büyük emir Mustafa Beyle büyük emir Ahmet beyin ve menzil sahiblerinin ve her 900 Peşrev atarak Büyük Kabza alanın eliyle, hepsi nâzır olduğu halde, bu Atıcılar Risalesininin Vakfettim. Güvencim Allāhdır ve o ne güzel vekildir. Salât ve selâm (ok) atan ve (ok) atmayı emreden Efendimiz Hazret-i Muhammed'e olsun. Nitekim [(ok) atın ve (ata) binin, eğer (ok) atarsanız, bu bana, (ata) binmenizden daha hoş gelir] buyurdu .

Bana gelince, kudret sahibi Allah'a rica edici fakir, Devlet-i Aliyye'nin Atıcılar Beyi ve İstanbul'un Biniciler Reisi diye tanılan Abdullahım.

1102 yılı şaban ayının ilk gününde (30 nisan 1691 tarihinde) yazıldı.

HÂŞİYE : Remy-i Semâ : Uzun mesafe hava atışı, Remy-i Sedad ise hedefe atıştır .

800 adet Azmayiş, 900 peşrev ve 300 Puta Atmak tabirleri Arapça metinden aynen tercüme edilmiştir. Bu, Azmayiş oku ile 800, Peşrev oku ile 900 ve Puta oku ile 300 gez mesafeye atış yapmış olma demektir.

دِيكَلْنِ صَاشْ قَدِ يَمْدَنْ جِحْكَ رُؤْيَا تَهْ كَلْمَشْكَرْ دَرِ فِي
 زَمَانِنَا دِيخِي اجْرَا اُولُو تَهْ

اعوذ باسمه الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم قال الله تعالى واعدوا لهم
 ما استنظتم ثم قوة وفسر عليه السلام الا ان القوة الرمي ثلثا على المنبر
 وهذه الرسالة الرمي لاهل القبضة الذي رمى على اصول وفروع الرمي من طريق
 سعد رضي الله عنه ومنتج الرمي رضوان الله تعالى عليهم جميعا كان مستبنا
 واجمورا مانا القسطنة ورتبته وعمله على هذا السطر كما قال عروة السلام
 ما راه المؤمن حسنا فهو عند الله حسن وقال عليه السلام علموا اولادكم
 الرمي والقرآن وقال عليه السلام ستفتح عليكم ارضون وتكلمكم الله عز وجل
 فلا يعجز احدكم ان يهوى بالسهم وعلى هذا الرمي السماء ورحم السداد مستور ومزور
 فالواجب على الرماة المصيرة والرومية في الامصار ان يعتبر قول النبي
 القديم المسطور في هذه الرسالة والذي يعلى خارجا عن الرسالة على الرماة
 والرام عند الرماة من رمي ثمان مائة سهام اذ ما يشي الموقوف ونسامة
 مشرو وثلاثة مائة المعروف بيوتة مستقيما وخمسة مائة الكعبة من الاذ
 يد ابيد الي سعد رضي الله عنه فيكون ايضا بوذمة المنزل وعلى هذا هذه
 الرسالة الرمي وقفة لرمات المصيرة على يد اعلم الرماة من خصم متوليا
 وامير الكعبة حضرت مصطفى باب كوكب امير الكعبة احمد بك واصحاب المنازل
 وجمي رمي شعانة بشروا واخذ القبضة الكعبة كرم فاطما والله في نعم الوكيل
 والصلوة والسلام على سيدنا محمد الذي رمى واورع الرمي كما قال ارموا واركبوا وان
 ترموا احب الي من اتركوا وانا الفخر الراجي الى الله القدير عبد المعبود
 امير الرماة لدولة العلية ورئيس الاجناد في فرقة تخر افي عزة شهر شعبان
 المعظم سنة اثنتين وثمانين والف ثمان مائة والذوالشرف

Atıcılar kanunnamesi'nin son sayfası.